List 27. Tečaj LIV.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 3. julija 1896.

Politiški oddelek.

Stališče Badenijeve vlade.

Grof Badeni si še ni sestavil nobene trdne večine v državnem zboru. Pomaga si od slučaja do slučaja z večino, katero ravno dobi. V tem pa ima izredno srečo. Skoro nobena stranka se mu ne upa resno ustavljati. Celo Mladočehi, ki so dosedaj vladam delali najstrožjo opozicijo, so krotki postali.

Zato je pa sedanja vlada brez posebnih težav dosegla rešitev nekaterih najtežjih stvarij. Ne le, da je državni zbor rešil volilno reformo, temveč dovolil je tudi celo v povišanje nekaterih davkov. Če ima grof Badeni dobro voljo, bode tudi še domovinski zakon in povišanje uradniških plač se rešilo pred razpustom državnega zbora.

Jedino pogodba z Ogersko bode vladi delala še težave. Ne ve se še, ali se reši v sedanjem ali bodočem državnem zboru. Pogajanja z Ogersko vrše se jako počasi. Madjari nočejo niti za las prijenjati. Naša državna polovica pa tudi kaže nekaj več odločnosti, nego jo je dosedaj.

Sicer pa mi ne verujemo, da bi opozicija v naši zbornici bila tako huda, ako vlada resno nastopi. Večina strank bi niti se ne ustavljala, da niso ravno volitve pred durmi. Upiranje obnovljenju dosedanje krivične pogodbe z Ogersko ima nekaterim poslancem pridobiti zopet popularnost.

Po volitvah pa utegne nekaj odločnejših mož priti v zbor, ki vsaj sprva ne bodo hoteli plesati, kakor bode jim vlada godla. Seveda s časom se bodo že unesli; a avstrijskoogerska pogodba morala se bode že v začetku rešiti To bode pa malo težavno. Ne verjamemo pa vendar ne, da bi avstrijski državni zbor ostal trajno pri svojem uporu.

Madjari ne bodo odjenjali, to je skoro gotovo. Vajeni niso prijenjavati, ker je dosedaj vselej jim prijenjala naša državna polovica. Na Ogerskem vlada nasproti naši državni polovici največja sloga mej strankami. Višji krogi žele, da se pogodba vsekako obnovi in to zmatrajo za državno potrebo. Kakor hitro se pa v avstrijskem državnem zboru začne govoriti o državni potrebi, pa takoj pri mnogih strankah jenja vsaka opozicija. Poljske podpore je vlada popolnoma gotova, ravno tako bodo ž njo tudi glasovali konservativci, naj se že sedanji konservativni klub ohrani ali ne. Podpore katoliške ljudske stranke je vlada tudi gotova. Glasilo te stranke je že naglašalo, da se mora pogodba obnoviti za vsako ceno.

Baron Dipauli in pa Ebenhoch nista za hudo opozicijo v tacih stvareh. Prvi tako hrepeni po ministerskem portfelju in taki možje pa ne morejo glasovati proti stvarem, ki se zmatrajo za državno potrebo. Kolikor se reši pri volitvah zjedinjene levice, bode tudi glasovala za obnovljenje pogodbe, naj si predloži že v taki ali taki obliki. Če bode vladi potreba, ne bode jej težko dobiti mladočeške pomoči.

V Avstriji se nobeni vladi ni bati za večino, dokler ima zaupanje krone. To zaupanje pa ima grof Badeni. V drugih državah je obstanek vlade odvisen od zaupanja zbornice poslancev, a pri nas pa še tega ni treba. Le redkokdaj se prigodi, da bi zbornica poslancev vrgla kako vlado. Taaffe je bil pal, ker se mu je bila zbornica poslancev uprla, a najbrž je pa tudi sam že želel pokoja, ker je bil bolehen. Da je napel vse sile in zapretil tudi z razpustom zbornice, bi najbrž se tudi njegovi nasprotniki bili udali. Sicer je pa tedaj šlo za volilno reformo, kjer so bili poslanci osebno prizadeti. Pri obnovljenju pogodbe z Ogersko je pa drugače. Tukaj se gre za interese prebivalstva sploh in v tacih stvareh so pa avstrijski poslanci dosti prijenljivi.

Glavna stvar je, da ima vlada zaupanje krone. To zaupanje pa ima grof Badeni v taki meri, kakor ga je dosedaj imela redko kaka vlada. To je pokazal cesar te dni. Odstopil je vladi pravico, da sme imenovati uradnike VII. činovnega razreda, katere je doslej imenoval cesar. Pa tudi nekatere druge važne stvari je cesar odstopil vladi. Samo na sebi te stvari niso kdo ve kako

pomenljive. Če je cesar imenoval uradnika, bil je vendar kot parlamentaren vladar navezan na predlog vlade. Pomen tiči v tem, da je krona pokazala v tem trenotju zaupanje vladi. Državni zbor se bode sedaj gotovo mnogo manj upal ustavljati nego se je dosedaj.

Zato pa ne dvomimo, da se grofu Badeniju posreči dognati pogodbo z Ogersko, naj si bode že v korist naši državni polovici ali ne. On stoji popolnoma trdno. To je faktum, s katerim bode računati tudi nam Slovencem. Zastonj so bile vse gališke in protisemitske pritožbe in zaganjanja proti vladi. Stališča jej niso prav nič omajala.

Politični pregled.

Katoliška stranka se je osnovala na Moravskem. Nova stranka se je pa postavila strogo na narodno stališče. Zahteva namreč tudi izvršitev češkega državnega prava, narodno jednakopravnost in osnovo češkega vseučilišča za Moravsko. Kako se ta stranka loči v tem oziru od naše katoliške stranke. Ta se na svojem katoliškem shodu, ko je sestavljala program, ni upala vanj sprejeti zahteve, da se osnuje slovensko vseučilišče v Ljubljani in Slovenci združijo v jedno upravno celoto. Ti dve točki imate za nas Slovence jednako veljavo, kakor pri moravskih Čehih državno pravo in drugo češko vseučilišče. V drugih ozirih pa ima moravska katoliška stranka blizu tak program, kakor ga imajo sploh katoliške stranke. Poskusila bode že nova stranka svojo srečo pri novih deželno- in državnozborskih volitvah.

Češki liberalni Nemci imeli so v nedeljo shod zaupnih mož v Pragi. Na tem shodu so preskrstili svojo stranko na ime nemško-napredna stranka. Govorniki so premlevali stare fraze o nemštvu, napredku in svobodi Jezili se, da so Čehi hoteli napraviti Sokolsko slavnost v Toplicah, ki je po njih zatrjevanju nemško mesto. Vladi so pretili, da pojdejo v opozicijo, ako se ne bode na Nemce bolje ozirala. Znamenito pri tem shodu je pa to, da v odbor za organizacijo nove stranke ni voljen noben levičarskih glavnih vodij. Shod je torej levičarjem izrekel nekako nezaupnico, naj liberalni listi sučejo stvar kakor jim drago. Vladni listi so pa odgovorili na levičarska pretenja, da pojdejo v opozicijo, da nikdo ne more liberalni stranki tega braniti. Škodovala bode le sebi. Vlada bode že brez levičarjev dobila večino.

Pogodba z Ogersko. — Vlada baje namerava še s tem državnim zborom poskusiti obnovljenje pogodbo z Ogersko. To je pa posebno vznemirilo levičarje in nemške konservativce. Potem ti dve stranki bi radi glasovali za pogodbo, naj bode že taka ali taka, da bi se le vladi ne zamerili. Pred volitvami je pa to vendar le težko, ker pred volilci bi svoje glasovanje le težko opravičevali. Pogodba se bode tako najbrž sklenila po želji Madjarov, kateri nočejo prijenjati. Protisemitje pa žele, da se pogodba obnovi pred volitvami. Lahko bodo izkoristili pri volitvah, ako bodo liberalci in nemški konservativci glasovali za Madjare Odtrgali bi potem tem strankam ložje kak mandat. Jedino Poljakom in nekaterim veleposestnikom je vse jedno, kdaj se pogodba sklepa, ker jim se ni toliko bati za mandate.

Bosenski jezik. — Dunajski profesor znani slavist dr. Jagić je v delegaciji zatrjeval, da je nazivanje bosenski jezik opravičeno, to ime je že staro več sto let. Hrvatski in srbski dijaki, mej njimi mnogo Bošnjakov so proti profesorju priredili veliko demonstracijo. Ko se je peljal od predavanja, so mu klicali: Pereat. Proti dijakom je vseučiliščni senat začel preiskavo. Dijaki pa temu ugovarjajo, ker so demonstrovali na javni ulici, ne na vseučiliškem prostoru, in le Jagiću kot politiku, ne pa kot profesorju. Pri tem pa pripovedujejo listi, da Jagić ni vedno glede bosenskega jezika jednacih mislij, kot je sedaj. Ko je bil v Zagrebu profesor, je nekega dijaka bil hudo oštel kot nevedneža, ker mu je imenoval mej balkanskimi narodnostmi tudi Bošnjake.

Kreta. — Nemiri na Kreti imajo vseskozi utemeljen povod. V smislu neke pogodbe s Turčijo bi morala Kreta imeti samoupravo. Turčija te pogodbe ni nikdar popolnoma izvršila, vendar je imela pa Kreta do l. 1889. neko omejeno samoupravo, katero je pa Turčija samovoljno odpravila, vsled česar so se vsi dohodki iz Krete iztekali v turško blagajno v Carigradu, dočim ni ostalo za naprave in upraviteljstvo zanemarjene Krete ničesar. To je dalo povod vstaji na Kreti. Narod zahteva popolno samoupravo Krete. Turčija je hotela prvotno s silo zatreti vstajo in ničesar dovoliti Krečanom. Velevlasti, ki so na strani Krečanov, so prisilile Turčijo, da se je udala. Sklicati je hotela na Kreti narodno sobranje, ki ima sklepati o ureditvi razmer na Kreti. Narod na Kreti ne zaupa nič turški vladi in zahteva pred vsem kristijanskega guvernerja. Velevlasti odločno zahtevajo od Turčije, da dovoli več pravic Krečanom, da se tako poleže vstaja. Le to je žalostno, da se Turčija preveč ne zmeni za te ukaze, ker ve, da se jo s silo ne bo napelo, ker se velevlasti o tem ne morejo sporazumeti.

Obrtnija.

Stavbenski red
deželnega stolnega mesta Ljubljane

z dne 25. maja t. l.

(Dalje.)

Prošnja za uradno naznanilo stavbinske črte, nivela ter predloga legopisnega in nivelskega črteža.

§ 13. Pri vsaki novi stavbi, prizidavi ali prezidavi, ki se misli graditi ob že obstoječi ali nameravani in v izvršitev odobreni javni poti, mora stavbinski gospodar, predno prosi za stavbinsko dovolilo, prositi za uradno naznanilo stavbinske črte in nivela ter v ta namen predložiti pravilno (§ 1.) narejen legopisni in nivelski črtež v dveh istorisih.

Vsebina črtežev.

§ 14. Izmed teh črtežev mora legopisni črtež obsezati obojestranske mejne črte dotičnih ulic v vselej krajnim razmeram primerni razsežnosti, ločilne črte in dolžinske izmere vseh posameznih zemljišč, oznamenilo njih hišnih številk ali drugih krajnih imen in kotiranje pravokotno merjenih uličnih širin na onih točkah, kjer se iste bistveno premene.

Za ulično dolžino, orisano v legopisu, je nivel poočititi ravno tako v cestni sredi, kakor tudi o pešpoti na strani, kjer se misli stavba narediti. Ta dolžinski nivel se mora opirati na primerjalno ravnico mestnega črteža (§ 3.) ter obsesati vse bistvene visočinske razlike s pridejanimi primerjalnimi kotami, kakor tudi lego pragov pri glavnih vratih vseh v legopisu navedenih sosednih poslopij, in kadar se stavba dela v poplavnem ozemlju, tudi ničevno točko dotičnega vodomerskega kola.

Pažnja na stavbinsko črto in nivel.

§ 15. Pri vsaki stavbi se je strogo držati stavbinske črte, kakor tudi nivela ter pri tem temelj zidu postaviti natanko v stavbinsko črto.

Poslopja na ogelnih staviščih morajo pri zdržema stoječih hišnih vrstah na obeh uličnih straneh stati v stavbinski črti.

Kdor se ne drži stavbinske črte in nivela, izgubi stavbinsko dovolilo.

Drugi oddelek.

O stavbinskem dovolilu.

Stavbe, za katere je treba stavbinskega dovolila.

§ 16. Za gradnjo vseh novih stavb, prizidav in prezidav, za napravo ograj proti cesti, ali proti ulicam, kakor tudi za izvršitev bistvenih poprav ali prenaredeb na obstoječih poslopjih je treba dovolila stavbinskega oblastva.

Izvzete od tega so one stavbe železniških uprav na železniškem zemljišči, za katere je državna uprava odobrila dotične črteže po posebnih določilih veljavnih za železniške stavbe.

Tudi pri teh stavbah se pa mora zidajoče oblastvo, oziroma upravni organ ravnati poleg dotičnih na to se opirajočih predpisov po določilih tega stavbinskega reda, in v sporazumljenju z občinskim oblastvom je izvršiti vse uradne posle, ki se nanašajo na določitev stavbinske črte in nivela, na zaslišanje mejašev in drugih zasebnih udeležencev in na njih morebitne ugovore, na varovanje krajnih, javnih koristij ali na izvrševanje varnostne policije med stavbo.

Natančnejša omenitev stavb, za katere je treba stavbinskega dovolila.

§ 17. Za novo stavbo je šteti ono stavbinsko napravo, ki se v vseh delih nova naredi.

Prizidava je povečanje kakšnega poslopja v vodoravni ali navpični smeri.

Prezidava je preosnova kakšnega poslopja ali njegovih posameznih nadstropij.

Za bistveue poprave ali prenaredbe je šteti one:

a) s katerimi se stavbinski objekt prenaredi v svojih zunanjih obmerih (dimenzijah) v obče ali v svojem pročelji;

b) s katerimi bi bilo možno uplivati na trdnost, na varnost proti ognju in na zdravstvene razmere kakšnega poslopja, na njegovo vnanjo podobo ali na pravice sosedov.

Sem spadajo zlasti predor oken in vrat proti cestnemu pročelju ali proti sosednim hišam ali proti obmejnim nepremičninam, preosnova strehâ in naprava podstrešnih stanovanj ali podstrešnih shramb, naprava ali prenaredba stopnic, kleti, vodnjakov, greznic, stranišč, kanalov, strug, hlevov, gnojišč, kurilnih naprav, dimnikov, naprav za razsvetljavo in za preskrbo z vodo, prenaredba stanovanj v prodajalnice, šupe, delarne, gospodarske prostore in narobe, prenaredba teh v stanovanja, odstranitev vmesnih zidov, vsaka prememba v nosilih, oprogah, podslombah, tramovih, stropnikih in drugih nosilnih konstrukcijah, naposled postavljanje strelovodov.

Poprave in stavbinske prenaredbe neznatnejše vrste.

§ 18. Za same poprave in stavbinske prenaredbe neznatnejše vrste zadostuje pismeno naznanilo na stavbinsko oblastvo, katero pa je poslati pred začetkom stavbe.

Spozna li stavbinsko oblastvo prenaredbo za takšno da spada pod določila § 17., tedaj sme nje izvršitev ustaviti ter zahtevati, naj se predlože črteži.

Za pogravila, ki imajo namen samo ohraniti stavbinske objekte in s katerimi se občno stavbinsko stanje nič ne premeni, ni treba naznanila.

Stavbinska prošnja.

§ 19. Stavbinski gospodar je dolžan pod vsemi okolnostmi, tudi tedaj, če stavbe ne provzroči prost sklep, še pred začetkom stavbe pismeno prositi pri oblastvu stavbinskega dovolila.

S prošnjo za stavbinsko dovolilo mora stavbinski prosilec, dokazavši svojo lastninsko pravico do stavišča ali pritrdilo njegovega lastnika, stavbinski črtež v dvojnem izdatku predložiti v presojo in odobrilo.

Prošnje za stavbinsko dovolilo, ki se izroče v imenu tretjih oseb, morajo biti opremljene s pooblastilom in glede ne samosvojih oseb s pooblastilom njih zakonitih zastopnikov.

Vsebina stavbinskega črteža.

k 20. Stavbinski črtež mora obsezati:

1. Legopis stavbe na vse strani, kolikor je potreben za pravo spoznanje in določitev nje stanja, na vsak način z opisom na stavišči stoječih starih poslopij, sosednih hiš ali zemljišč z napovedjo njih lastnikov, potom hišnih in parcelnih številk, dalje obmejnih dvorišč, hišnih vrat in oken, nasproti ležeče ulične črte ter širine in imen dotičnih ulic;

2. podstavni osnutek (tloris) in prerez vseh nadstropij dotičnega poslopja s kletjo in podstrešjem vred. V podstavnih osnutkih vseh nadstropij je vrisati vezi.

V črteži za klet moraje biti hišni kanali in vodotoki, potem na ulicah mimo poslopja gredoči glavni kanal, v katerega se prvi izlivajo, z dotičnimi profili primerno narisani.

V črteži za podstrešje mora biti vse podstrešno zidovje z zidanim pažem in s požarnimi zidovi vred kakor tudi sestav podstrešnih oddelkov poočiten;

3. pročelje poslopje in železne konstrukcije, zlasti pa napravo vezi. Za železne konstrukcije, stropne tramove in vezi mora biti povedana jakost v profilu ter na, zahtevanje stavbinskega oblastva podan tudi statični račun.

Merilo in oblastva črtežev.

§ 21. Legopisne črteže je narediti po merilu 1 : 500, nivelske črteže glede dolžin po zgoraj navedenem merilu in glede višin po merilu 1 : 100.

*

Pri podstavnih osnutkih (tlorisih), pročeljih in prerezih je vzeti merilo 1 : 100.

Za izredno izvedene stavbe se morajo predložiti tudi konstrukcijski črteži, in sicer radi večje natančnosti v večjem merilu.

Da se doseže jednoličnost v črtežih, je staro zidovje označiti s sivo, novo z rudečo, zidovje, ki ga je podreti, s svetlorumeno, staro lesovje z rujavo in novo s svetlorujavo barvo. Vsi črteži naj so popolnoma kotirani.

Podpis stavbinskega črteža.

§ 22. Vse črteže, ki se predlože s stavbinsko prošnjo, mora podpisati stavbinski graditelj, in kadar je kakšna druga oseba imenovana kot izdelovatelj, tudi ta, potem stavbinski prosilec ali njegov zakoniti pooblaščenec.

Ogled na lici mesta, privzetje stavbinskih udeležencev in izvedencev (krajna komisija).

§ 23. Da se poizvedo krajne razmere, je pred podelitvijo stavbinskega dovolila najkasneje v 14 dneh po vloženi prošnji izvršiti ogled v navzočnosti stavbinskega gospodarja ali njegovega pooblaščenca in stavbinskega graditelja.

Predno se razpiše stavbinska komisija, mora stavbinsko oblastvo presoditi stavbinski črtež v stavbinsko-tehničnem, stavbinsko-policijskem in zdravstvenem oziru. Kadar se zoper njega ne pokažejo nobeni bistveni pomisleki, tedaj je razpisati stavbinsko komisijo, v drugem slučaju pa je stavbinski črtež vrniti stavbinskemu prosilcu, da odpravi neprilike. Nebistvene nedostatke je poravnati pri stavbinski komisiji.

K stavbinski komisiji mora stavbinsko oblastvo privzeti po jeden tehnični in jeden zdravniški uradni organ kot izvedenca, potem člena občinskega sveta, dalje takrat, kadar gre za novo stavbo ali za stavbinsko premembo, ki se dotika koristi sosedov ali soposestnikov, omenjene udeležence. Če bi se povabilo kakemu udeležencu v lastne roke uročiti ne moglo, se uročitev vrši pravoveljavno v roke oskrbnika ali nadzornika dotičnega posestva.

Stavbe med varstvenim ozemljem pri eraričnih skladiščih za smodnik in strelivo.

§ 24. Pri vseh stavbah med predpisanim varstvenim ozemljem pri eraričnih skladiščih za smodnik in strelivo so merodajna v tem oziru obstoječa pravila in stavbinski gospodar mora predložiti črteže v trojnem izdanju.

O vseh stavbinskih komisijah, ki se vrše povodom takšnih stavb, je obvestiti pristojno vojaško oblastvo.

Šele po doseženi pritrditvi vojaškega oblastva se sme na podstavi političnega stavbinskega dovolila začeti stavba.

Stavbe na železniških zemljiščih in ob železnicah.

§ 25. Pri stavbah na železniških zemljiščih, potem v bližini železnic, ki že obstoje ali se šele delajo, oziroma v njih požarnem ozemlju, je paziti na predpise o tem obstoječe. Zlasti je v stavbinskih črtežih, ki se predlože v treh istorisih, za stavbe v požarnem ozemlju železniškem poočititi lego nameravane stavbe proti železnici in razmerje železniškega nivela proti višini poslopja, ki se misli zidati.

(Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

O računskem sklepu koncem leta 1895. poroča odbornik Lenarčič. Iz tega poročila povzamemo te-le številke: Udnine je bilo plačane 3397 gld. 80 kr., „Kmetovalec“ je donašal dohodka 1405 gld. 5 kr., stal je pa 4124 gl. 53 kr. Vzorni dvorec je dal dohodkov 4152 gl. 58 kr., troškov je pa bilo pri tem dvorcu 5264 gld. 56 kr., to pa radi tega, ker se je nakupilo mnogo živine, orodja itd.

Podkovska šola ima dohodkov 1836 gld. 8 kr., stroškov pa 2003 gld. 75 kr., in to radi lanskega potresa, ker je bilo treba marsikaj popraviti. Vseh dohodkov je imela kmetijska družba 60.901 gld. 2 kr., vseh troškov 55.845 gl. 98 kr., torej prometa 116.747 gl.

Proračun za leto 1897. kaže skupnih dohodkov 14.100 gld. in skupnih troškov 13.840 gld. Najvišji so proračunjeni dohodki drevesnice, namreč na 4700 gld., toliko so tudi proračunjeni troški za potrebščine drevesnice.

Potem je bila volitev družbenega podpredsednika. Oddalo se je 112 listkov, izvoljen je bil Josip Seunig s 112 glasovi.

Za odbornike so bili izvoljeni Vencel Goll, c. kr. gozdarski nadsvetnik s 118 glasovi; Josip Lenarčič, deželni poslanec s 114, Oton Detela, deželni glavar s 110, Franc Witschl, dež. nadinžener s 101, Janko Žirovnik, nadučitelj v Št. Vidu s 101, grof Barbo z 79, Artur Folakovski, c. kr. okr. živinozdravnik z 70, dr. Maks pl. Wurzbach, advokat z 60 glasovi.

Kot računska preglednika sta bila za triletno dobo z vsklikom zopet izvoljena Karol Žagar, deželni blagajnik in Fran Triller, dež. rač. oficijal.

Občni zbor je potrdil na predlog glavnega odbora nove kmetijske podružnice na Brezovici, Dobrovi, v Erzelju, v Križu pri Tržiču, na Premu, v Toplicah in v Vodicah.

Glavni odbor predlaga: Občni zbor naj pooblasti glavni odbor, da sme prodati družbeni poskusni vrt, ako se ponudi primerna kupnina, in kupiti v obližji Ljubljane primeren prostor za drevesnico. Na sedanjem poskusnem vrtu se vzgojuje drevje že čez 80 let. Zemlja je torej opešala. Vrt tudi ne zadostuje zahtevam udov. Glavni odbor je moral v bližini vzeti zemljišče v zakup, da zamore vzgojiti zadostno število drevesc. To zemljišče se pa lahko vsak dan kot jako primeren stavbeni prostor proda in družba bi ne mogla vzgojevati sadnega drevja v tej meri, kakor dosedaj. Ako bi se pa kupilo zadosti

veliko zemljišče, bi se sadjarstvo še bolj pospeševati zamoglo. Sedanji poskusni vrt bi bil jako primeren stavbeni prostor.

Inžener Pour meni, da bi bilo primerno za drevesnico v najem vzeto posestvo na Viču.

Tajnik Pirc odgovarja, da na Viču ni zemlja primerna za drevesnico, ker je težka in ilovnata. Dvorec je pa tudi le za nekaj let v zakupu. Drevesnica pa mora vendar biti nekaj trajnega, ker se mora drevje več let vzgojevati.

Vikar Hladnik vpraša, kaj bode s kegljiščem, katerega imajo bogoslovci v razvedrilo in zabavo na poskusnem vrtu kmetijske družbe? Potem pa stavi resolucijo:

Glavni odbor naj ima, ko bode iskal primernega zemljišča za novo drevesnico, pred očmi, da bi se kedaj na dotičnem kraju ustanovila zimska kmetijska šola. Zimske kmetijske šole so na Nemškem in po nekaterih krajih na Avstrijskem. Zimske kmetijske šole so jako primerne za navadnega kmeta, ki ne more po leti pogrešati sina pri delu. Sedaj gredo na kmetijske šole večinoma taki, ki iščejo službe kot oskrbniki. Na domu jih le malo ostane. V zimskih kmetijskih šolah bi se pa kmečki sinovi učili samo po zimi sadjarstva, mlekarstva in druzih važnejših predmetov. Ker bi gotovo prišlo mnogo kmečkih sinov v tako šolo, bi se umno kmetovanje kmalu pospešilo. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Rumunsko kmetijstvo. V Rumuniji je zemlja posebno dobra, rodovitnost nenavadno velika Rumunska pšenica je težka Hektoliter tehta čez 80 kilo. Ravno tako dobra je rž. Boljše vrste turšice pridelujejo veleposestniki. Ječmen se prideluje več rst in se le redko kaka vrsta čista prideluje. Navadno se prideluje več vrst. Ogrščica je dobna, a ima v sebi dosti olja. Glavni pridelek v deželi sta turšica in pšenica, katerih se veliko izvozi. Turšica je tudi najvažnejše domačo živilo. Posestva največ obdelujejo grški, armenski in židovski najemniki. Najemnine plačuje se za falč (1·41 hektara) 15 do 16 frankov za večja posestva Za posamične parcele se zahteva še več zakupnine Bolgari prihajajo kot vrtnarji v deželo. Plačujejo včasih celo 250 frankov za falč najemnine. Naselijo se pa le, kjer je dosti vode, da se pridelovanje zelenjave izplača. Najprej postavijo jako priprosta kolesa in zajemalne stroje ter napravijo namakalno mrežo po vsem zemljišču. Prideluje vrtno zelenjavo, ki se dobro proda. Krompirja se v Rumuniji malo prideluje Kmetijska poslopja so pa v Rumuniji le malo vredna.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E Šreknik.)

(Dalje.)

Drugo poglavje.

Morske hijene.

Neprestano razbivajo se valovi ob strmo obrežje Portugaljsko. Sedaj se lepo igrajoč zbirajo počasi v gibljive temnomodre hribčke, sedaj besneč pod pritiskom vetra z vso ljutostjo se vzdigujejo v gore, pene se s silo udarjajo ob kamnite stene Sierre-Centre in se po malem razbijajo ob trde skale.

Brez pomoči dan v oblast morja z njega viharji in vetrovi je mornar ob bregovih Portugalske v veliki nevarnosti; brezštevilne klečeti, nasipine in podvodne skale prete mu s pogubo v bližini pristanišča. Posebno ta čas, v katerem se vrši naš roman, ko še niso imeli svetilnih stolpov, ki vodijo mornarje s svojo rešilno svetlobo, se je razbilo na stotine ladij ob bregovih Portugalske.

Kakor so tudi strašni bili viharji, kakor so bile pogubne klečeti in podmorske skale, še strašnejše so pa bile za mornarje XV. stoletja morske hijene. Zaupajoč v svojo srečo, je mornar te dobe premagoval vse težave, da je naposled padel v oblast teh strašnih ljudij, zažigajočih ognje na bregu, da privabijo ladijo na kraj, kjer se je razbila. S sekirami v rokah so z roparskim veseljem šli z brega za topečo se ladijo, čakajoč trenotja, da so pali na plen.

Višave Estramadure kažejo na vsakem koraku velike razlike. Tu so rodovitne doline, obrobljene z lesom poraščenimi gorami, tu zopet daleč nerodoviten svet. Ker prebivalstvo nerodovitnih krajev ne prideluje toliko, da bi se moglo preživeti, hodijo k morju, love ribe, da se prežive. Njih predniki XV. stoletja so se bavili tudi z ropanjem. Vzeli so, kar so dobili. Njim je bilo najljubše oblačno nebo, razgrajanje viharja in ljuto premetavanje valov, tedaj so se veselja blesketale oči morskih hijen, kajti pričakovale so lahkega plena.

Bilo je koncem oktobra 1471. l. Veter je nekaj dni vlekel z zapada, ko je solnce zašlo, je silnejši postajal, in z vso silo pretresoval okna in duri polrazrušenih ribskih koč v vasi, ki je ležala o vznožju nosa La Roka, najzapadnejšega konca Sierre-Centre. Vasica je imela dvanajst hiš neredno razmetanih po morskem bregu. V sredi mej njimi je stala hiša, ki se je po svoji velikosti in po trdnejši zidavi razlikovala od drugih. V njenih vratih sta stala dva človeka v ribiški obleki. Starši, postaven in krepak mož je bil obrnen k morju in zakrival oči z roko pred žarki zahajajočega solnca, upiral je oči v temne oblake, ki so zakrivali deloma nebo. Najbrž je našel kaka vesela znamenja, kajti obrnil se je k svojim tovarišem z veselim smehljajem:

— Oblaki kmalu zakrijejo nebo in imeli bodemo lepo noč.

— Tako misliš, Matevž, da....

— Verjami mi, Ivan. Severni zapadnik prinese močen vihar, ki bode metal ladije naravnost k nam na breg.

— Prav imaš, Matevžu pritrdil je mlajši — ropanje je že blizu.

Starši je molče prikimal z glavo.

— Kdaj se odpravimo na breg, — vprašal je mlajši po kratkem molčanju.

— Proti polnoči — odgovoril je Matevž kratko, a pomenljivo.

— Hm... Bilo bi dobro poprej.

— Ni treba! Videl sem po kosilu ladijo tam daleč, okolu polnoči se približa našemu nosu, in tedaj....

— Če le kapitan za časa ne opazi nevihte in je ne obrne na drugo stran — opomnil je Ivan skrbno.

— Vihar se je že začenjal, ko sem opazil oblake. Nobena ladija se ne more upirati viharju, ako vleče na jedno stran — odgovoril je ostro stari ribič. — Če se le potrudimo, da ne odide mimo nosa La Roka, pa bode naša. Tako povej drugim, da bodo pripravljeni... o polnoči vse pričakujem.

— Dobro, potrdil je ta. — Hotel sem še povedati... Kako je z Anico?

— Nekaj boljša je, od kar jo streže blagorodna sestra Filipa iz samostana vseh svetnikov... Tukaj... tukaj... pokazal je na čelo, še ni vse prav.

— Čudno to ni pri dekletu. Mari je bilo Anici treba hoditi na obrežje ravno tedaj, ko smo morali na oni svet spraviti kapitana razbivše se ladije.

— Kaj se hoče? — zmajal je starec z ramama.

— Tega se bojim, da bi Anica s svojim kričanjem ne priklicala na nas nesreče. Od kar je njen Peter odšel po morju, se je sprla s nami, mešati se jej je začelo... sedaj pa še ta slučaj... Pa še ti pogosti obiski sestre Filipe...

— Krajše govori — posegel je Matevž vmes, kaj je s sestro Filipo?

— Poslednji čas večkrat na tihem govorita z Ano... Če prideš jima blizu, pa umolkneta... Kaj če o naših delih izve kraljevsko sodišče?

— Neumnost. Taka ni moja Anica, da bi me izdala,

— Kakor veš, Matevž, ne ugaja mi tesno prijateljstvo mej Anico in Filipo. Kaj more pač vezati sestro blagorodnega samostana vseh svetnikov z ribičevo hčerjo.

— Dovolj — pretrgal je besedo svojemu tovarišu Matevžu. — Bodem že jaz naredil konec takim čenčarijam. Sam se manje brigaj za tuje spletkarije. Anica je rešila sestro, ko je že tonila, in ni čuda, če je sestra prijateljica svoje rešiteljice. Pojdi in stori, kar ti je ukazano!

— Mladi ribič je pokimal z glavo, ničesa ni odgovoril, samo nekaj mrmrajoč skozi zobe je odšel izpolnit, kar mu je bilo ukazano. Starec je pa šel v hišo. In zapirajoč duri je starec ostal nekaj minut v veži in se zamislil.

— Hm! — zamrmral je polglasno. Janez nima povsem napak. Sestra Filipa jej že predolgo streže... To ni dobro!

Storil je nekaj korakov, potem pa postal nekaj časa, nevede, kaj bi storil, na to je pa odprl duri na desno.

Visoka ženska, lepa postava v temni obleki, je vstala z nekega stola, ki je stal pri vzglavju postelje in šla je ribiču naproti.

— Tiho, tiho, — oče Matevž, Anica je zaspala in ne smete jo motiti! Stari ribič je nemirno pogledal na postelj, kjer je spala hči.

— Vi, častita sestra, mari vam ni nič za vaše lastno zdravje, da se tako mučite. — Anica je priprosta ribiška hči in se že sama popravi.

— Torej sem vam v nadlego?

— O ne, a Anica vas utruja s svojim neumnim govorjenjem.

— O ne, oče Matevže. Sestre vseh Svetnikov so vajene trpljenja. Kar se pa tiče Anice, je pa še taka, da jej bode še dolgo treba streči.

— Dobro, dobro, odgovoril je ribič, obračajoč se v durih. — Ne menite se za njeno neumno govorjenje... Pridem še k vama, predno pojdem na ribji lov — pristavil je, odpirajoč duri.

— Na ribji lov? O takem viharju?

— Vihar prižene ribe k bregu — odgovoril je ribič in odšel v sosedno sobo.

Sestra Filipa je zamišljeno pogledala za njim. To trenotje je v postelji zašumelo in bolnica se je vzdignila.

— Vi ste sedaj sami slišali — rekla je tajinstveno. — Vihar razsaja... o Peter!

— Tiho Anica, pomiri se, — pogovarjala jo je Filipa.

— Kako se hočem pomiriti? Pa vsaj, Filipa, ti vse veš! Kako morem upati, da se moj Peter povrne zdrav, ako moj oče tako pobija ljudi?! Nikakor ne morem več ostati v tem brlogu.

— Najprej moraš ozdraviti na duhu in telesu, potem te pa vzamem v samostan; v samostanskih zidovih se potolaži in umiri vsako trpeče srce. Ti veš, da je že deset let, kar mi je vzelo morje vse, kar mi je bilo drago.... a jaz tiho trpim.... pokoreč se Bogu... Tvoj Peter se pa povrne čez kako leto, a ti se huduješ?

— Filipa, vi ste angelj.

Lahka rudečica jo je oblila. Nakrat je silen veter pretresel okna in stene izbice in skoro ugasnil luč.

— O, presveta Mati Božja, vihar je, pogin vsem mornarjem.

— Da, strašna je noč... In kako se to vse konča? Slišite kako tuli veter, kako udarjajo valovi ob skalovje La Roka? — Moliva za vse, ki so v nevarnosti na morju, rekla je Anica, pokrižala se in molila.

Nekak čuden nemir se je polotil Filipe. Stresla se je in dala roko na srce.

— Strašno — zašepetala je — od kod ta strah in trepet? O Krištof!

To trenotje so se odprle duri in starec Matevž pokazal se je popolnoma oblečen na pragu.

— Idti moram — rekel je. — A, Anica, ti si vstala?

Anica je s strahom gledala na bližajočega se očeta. Ko jo je pogladil s svojo debelo, žulavo roko, se je stresla po vsem životu.

— Kaj je s tabo? dekle.

— Kam greš, oče? — odgovorila je. — Oče ostani doma!

— Neumnost, vleži se spat, Anica! Vaša postelj je pripravljena zraven, častita sestra! S temi besedami je ribič odšel proti vratom.

— Oče! — je proseč zakričala Anica, — ostani doma, ne hodi.

Pa ribič je bil že odšel iz koče k tovarišem, ki so ga čakali. Vsi so bili oblečeni v ribiške jopice, imeli sekire, kljuke (ake) in vrvi v rokah.

— Gredo, o Presveta Devica! Kako me boli srce! — ječala je Anica, poslušajoč oddaljajoče se korake. Težko molčanje je nekaj časa vladalo v hiši. Obe ženski sta s trepetajočim srcem poslušali tuljenje viharja, ki je bilo vedno ljutejše. Nakrat je mlada ribiška hči se stresla in tiho zaklicala:

— Kratek, zamolkel pok se je zaslišal sredi viharja . . .

Slišite, Filipa? — zakričala je Anica, tresoč se po vsem životu — na obrežju je ladija v nevarnosti! — To je top;

Sestra je s tihim strahom poslušala. Še glasneje in jasneje se je mej viharjem razlegel drugi strel.

— Presveti mučeniki! zaklicala je Filipa. — Pomagati je treba nesrečnikom. Anica! Kako?

Nekaj trenotij je mlada devojka sedela na postelji, podpirajoč glavo z rokama. Nakrat je skočila na noge. Na obrazu se jej je pokazala nepremakljiva volja in trdna odločnost.

— Kaj kočeš storiti? — vprašala je Filipa.

— Zaradi mojega Petra, ki je odšel po morju, hočem rešiti te nesrečnike . . .

— Pa ti si še slaba in bolna, burja razsaja . . . je rekla sestra.

— Mari me vi niste učili, da se ne smemo zanašati na naše lastne moči, temveč moramo upati le na božjo pomoč, kadar gre za rešenje svojega bližnjega.

— No, Anica, a hoditi v taki burni noči iz koče — ni za ženske.

Zopet se je zaslišal strel.

— Slišite! zaklicala je Ančka, pomoči prosijo.

In ogrnivši plašč, katerega je najprej dobila, je Ančka skočila iz sobe. Filipa je zamišljeno gledala za njo, ustna so se jej stiskala, obrvi kremžile, omajevala je, bi li šla za njo, ali ne. To omajevanje je pa trajalo le nekaj sekund . . . Potem se je prikrižala in šla za razbojnikovo hčerjo, katero je našla na bregu, ko je hitro nabirala suhljad.

Zakaj to? vprašala je Filipa z začudenjem.

— Zažgati hočem grmado — odgovorila je Anica hitro delujoč. — Skala La Roka je najnevarnejše mesto. Sveta Mati Božja mi je udihnila misel, da je tukaj treba zažgati grmado, da jih opozorim, da se varujejo podvodnih skal in se ladija ne razbije.

— Prav imaš . . . Pomagala ti bodem! — zaklicala je Filipa in z obraza jej je izginila mehkost, katera jej je dosedaj dajala čut nežnosti in očarujoče ženstvenosti.

Pridne roke devojk so kmalu nanosile veliko grmado. Anica je tekla v kočo, zgrabila z ognjišča goreč panjač — in obe sta hiteli k skalam, v kolikor je jima dopuščal vihar.

V tem so razbojniki pod načelstvom Matevževim stali na obrežju na mestu, nasproti kateremu se je zaslišal prvi strel. Vsi so s pohlepnimi pogledi gledali na morje, ki je bilo razsvetljeno od močnega bliskanja.

— To je ladija, o kateri sem ti pravil — obrnil se je Matevž k Ivanu, ki je stal poleg njega z veliko morsko svetilnico.

Drugi strel je za trenotek zaglušil tuljenje viharja.

— No sedaj, fantje — zakričal je Matevž — zažgij svetilnico.

Ribiči so hiteli. Veliko morsko svetilnico so zažgali in Ivan jo je vzdignil na visokem drogu in nesel na ono mesto k morju, blizu katerega je bila skrita podvodna klečet Drugi ljudje so se postavili po bregu v različni oddaljenosti s sekirami in kljukami v rokah. Vsi so z napenjajočimi očmi gledali v temno daljavo, kakor ropna zver, ki je tiho skrita in preži na svoj plen.

Na ladiji so gotovo zapazili svetilnico, ker se je videlo, da se je obrnila na drugo stran. Videlo se je, da so mornarji napenjali vse sile, da bi spravili ladijo v zaliv, v katerem je že našla varno zavetje že kaka druga ladija, kakor so sodili po morski svetilnici. Mornarji so imeli svetlobo svetilnice morskih hijen za signalne luč na jarbolu zasidrane ladije gibajoči se semtrtja.

Razbojniki so nepotrpežljivo čakali vspeha svoje zvijače, kar je na visoki skali La Roka zaplapelo jasno plame in daleč osvetilo luteče valove.

Zaslišale so se divje kletvine in vsi razbojniki so se obrnili k tajinstvenemu plamenu.

— Sam hudič s svojimi vragi se je vmešal v našo delo; — zaklical je sivolasi ribič in hitel k Matevžu. Poglej Matevž, ogenj! . . . Kaj je nam storiti?

— Kaj sem ti pravil, Matevž? Mari te nisem svaril — je jecljal Ivan, ki je prihitel z druge strani.

— Tiho Ivan, — mi že sami vse obračunimo, rekel je stari ribič.

— Tja pojdemo in razbijemo z gorečimi poleni glave malopridnežem.

— Stoj, — je ukazujoč zagrmel Matevž. —

Pustite otrokom veselje... sedaj tako nam ničesar ne škodujejo, je že prepozno! In res je že bilo pozno; strašen udar, potem pa tresk in krik, strah in obupnost se je razlegela od morja.

Ribiči so se hitro zganili.

— Mirno! zakričal je stari razbojnik. Vsak pojdi na svoje mesto in imej bakljo pripravljeno.

Pokanje je bilo vedno večje in jasno je dokazovalo, da se ladija ruši. Celo neposebno bistro oko je sedaj že moglo razločiti njene obrise. Ležala je postrani na klečeti in valovi so se zaganjali s strašno silo v njo, trgajoč deske in odnašajoč v morje vsakovrstne stvari s krova. Blisk je močno razsvetil to žalostno podobo.

— To je ladija, o kateri sem ti govoril, — rekel je Matevž Ivanu. — Vse jarbole je že polomil vihar, ladija se bode držala še kake četrt ure, a blago so najbrž že vse valovi odnesli v morje.

Stari razbojnik je malo pomolčal, potem je zaklical z močnim glasom:

Čas je, bakle!

Nakrat so vsi prižgali bakle, ki so močno razsvetljevale bučeče morje. Aničin oče stal je na kraju skale, da bi bolje videl, kako je z ladijo. Drugi razbojniki s kljukami v rokah so čakali povelja.

— Dobro glejte! — zaklical je Matevž. Ne zevajta, Vaska in Ferdinand.

S temi besedami je pokazal približajoči se val, ki je nesel zaboj na vrhu.

Peneč in bleščeč se po vrhu se je približeval velik val. Nekaj mož je stopilo do pasa v vodo in ga pričakovalo. Val je prišel, razsul se v tisoče brizg in umaknil se nazaj, pustivši plen morskim hijenam. Nakrat so se močne kljuke zasadile v zaboj in potegnili so ga na breg.

Sledeči valovi prinašali so vedno nov plen. Začelo se je trdo delo. Razbojniki vlekli so iz valov zaboje, sodčke, bale in kose jader...

V tem se je ladija popolnoma razbila. Valovi so začeli metati na breg njene dele. Nakrat je neki razbojnik privlekel na breg neki temen predmet, ki je bil človeško telo, kakor se je pokazalo. Pa niti iskra usmiljenja se ni pojavila v srcih roparjev. Truplo so kar položili na stran poleg naplovljenega plena, dokler ne bodo imeli časa, da preiščejo žepe utonivšega.

Delo se je nadaljevalo. Stari Matevž je povsod priganjal, zapovedoval, bodril in dajal navodila. Ko je on zopet stopil na svoje vzvišeno mesto, je nastal v kupu nagrabljenega blaga neki strašen šum. Starec je začuden se obrnil in pobledel; utopljenec je bil oživel in stal je na zabojih, gledajoč ga z ostrim pogledom...

Velik strah je zaprl grlo staremu razbojniku. Hotel je poklicati tovariše, a predno je mogel ziniti jedno besedo, je neznanec planil nanj, kakor tiger, vzel mu sekiro in razklal mu glavo. Starec je spustil baklo in pal z divjim krikom.

Razbojniki so pustili delo in presenečeni se obrnili. Nekaj trenotij so gledali pogumneža, ki je ubil njih voditelja, hitro je skočil na kup delov razbite ladije, in sedaj s baklo v jedni in s sekiro v drugi roki čakal pripravljen drago prodati svoje življenje.

— Naprej! — so vsi razjarjeni zakričali, ko so se jedenkrat zavedli. — Ubimo psa.

Roparji so v tolpi planili na neznanca. A on je stal mirno, ne besede ni zinil. Samo iz očij, uprtih v tolpo, je sijala jeza. Kakor bog maščevanja, držeč v jedni roki življenje in smrt svojih nasprotnikov, je čakal s privzdigneno baklo približevanje morskih hijen.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Novo delitev časa nameravajo z vso resnostjo vpeljati v Ameriki. Leto se bi razdelilo na trinajst mesecev, katerih bi dvanajst imelo po 28 dni, zadnji pa v navadnem letu 29, v prestopnem pa 30. Prednost teh razdelitev bi bila, da bi jednak dan v meseci bil tudi celo leto jednak dan v tednu. Če bi na pr. 15. januvarija bil petek, bil bi tudi 15. februvarija, 15. marca itd.

Naša vojska bode imela — vsled poročil, predloženih delegacijam — v letu 1897. 12 feldcajgmojstrov in generalov konjištva, 72 podmaršalov, 110 generalmajorjev 349 polkovnikov, 391 podpolkovnikov, 679 majorjev, 2840 stotnikov prvega reda, 1235 stotnikov druzega reda, 5305 nadporočnikov, 4955 poročnikov; ukupno torej 15 958 častnikov. K tem treba še prišteti 2027 duhovnikov, avditorjev, zdravnikov in računovodij, 2057 vojaških uradnikov in raznih drugih vojnih služabnikov, torej ukupno 20.958 gagistov. Nadalje bode imela vojska 2242 častniških namestnikov, 37.707 podčastnikov, 223 004 vojnikov in vojakov, 17.879 častniških slug; 766 invalidov v lokalni oskrbi. Vsa obrambena sila bode štela torej 301 169 oseb Vojna mornarica bode imela 680 častnikov (2 admirala, 2 podadmirala, 15 kontreadmiralov), 9 duhovnikov, 9 avditorjev, 62 zdravnikov, 238 tehniških uradnikov, 108 slug, 1367 tehniškega pomožnega osebja, 7500 mornarjev, ukupno 10 325 oseb. Po takem bode znašala vseukupna obrambena sila v miru 312 494 oseb.

Umrl je dne 29. junija v Laabu pri Alt-Lengbachu profesor prirodoznanstva v Pittsburgu Gustav vitez Guttenberg, brat avstrijskega železniškega ministra. Imel je še le 52 let in je 15 let poučeval na ameriški šoli.

Novice.

— **Deželni zbor kranjski** je glasom Najvišjega patenta z dne 29. junija t. l. sklican za 6. dan julija na kratko zasedanje.

— **Pomožni odbor ljubljanski** za nabiranje darov v korist po potresu poškodovanih, je imel pod predsedstvom svojega načelnika, dvornega svetnika g. dr. Račiča dne 1. julija svojo zadnjo sejo Seje sta se udeležila tudi dež. predsednik g. baron Hein in deželni glavar g. Detela. Odboru je došlo skozi ves čas 72.788 gl 3 kr.; stroški so znašali 1887 gl. 37 kr. Kakor znano, je odbor izročil denar deželni vladi v razdelitev. Volil se je poseben odbor za prireditev loterije v korist potresencev. Doposlanih je bilo namreč odboru več slik, za katere se napravi dobrodelna loterija.

— **Praznik sv. Cirila in Metoda** dne 5. julija je tu. Rodoljubje, praznovali bodete spomin slovanskih blagovestnikov najlepše s tem, da tem povodom poklonite kak dar naši družbi sv. Cirila in Metoda, ki je posebno letos to-li potrebna podpore.

— **Redni občni zbor »Glasbene Matice«** bo v soboto dne 11. julija ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih (Križevniške ulice št. 12).

— **Umrl** je v Planini dne 28. junija ondotni župan g. Josip Blažon. — V Mokronogu je umrl dne 30. junija tamošnji notar g. Viktor Rosina še le 41 let star. Pokojnik je bil vrl rodoljub. Mokronožanom je ustanovil bralno društvo, kateremu je bil tudi predsednik. N. v m. p.

— **»Alojzijevišče«** v Ljubljani je praznovalo z lepo akademijo dne 1. julija petdesetletnico svojega obstanka.

— **Mlekarsko zadrugo** so ustanovili v Košani na Notranjskem.

— **Cerkev na Rožniku** so dično prenovili in jo okrasili z novima kamnitima stranskima oltarjema. Včeraj v praznik Obiskovanja Marijinega se je vršilo slovesno blagoslovljenje oltarjev.

— **Cerkev sv. Jakoba v Ljubljani** so pričeli dne 30. junija popravljati. Namesto dosedanjih dveh zvonikov se zgradi le eden, večji ob strani cerkve.

— **Okrajna učiteljska konferenca** za krški okraj bo dne 22. julija v šolskem poslopju v Krškem.

— **Volitve v okrajni zastop celjski** se bodo vršile dne 13., 14. in 15. julija. Nemškutarji se bodo prizadevali, da bi zopet večino dobili, a gotovo jim spodleti, kajti slovenska večina je močna in trdna.

— **V mestno hranilnico ljubljansko** vložilo je meseca junija 461 strank 179 249 gld. 30 kr., vzdignilo pa 493 strank 196 524 gld. 77 kr. V drugem četrtletju je posodila hranilnica 187 prosilcem 131.810 gld. posojila na zemljišča.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu juniju je 51 strank uložilo 17.861 gld. 58 kr., 2 stranki sta uzdignili 400 gld., 1 stranki se je izplačalo posojilo 3000 gld., stanje ulog 17 461 gld. 58 kr., denarnega prometa je bilo 34.006 gld. 56 kr.

— **Nezgoda.** Pri posekovanju smerek v Pokluki na Gorenjskem ubilo je dne 25. junija 20letnega drvarja Matija Cvetek-a. Pala mu je na glavo smereka in ga ubila.

— **Poskušen samomor.** Minolo nedeljo zjutraj obesil se je na tukajšnjem pokopališču hlapec Jože Vovk iz Nasovič s svojim pasom na ograjo nekega spomenika. Cerkovnikov hlapec je pa še pravočasno zagledal samomorilca in ga odrezal. Na lice mesta došli policijski zdravnik gosp. dr. Illner je nesrečneža z drgnenjem zopet v življenje obudil.

— **Knežji dvorec** v Gosposkih ulicah v Ljubljani je kupila na javni dražbi dne 25. junija t. l. kranjska stavbinska družba za 42.227 gld. 30 kr.

— **Utonil** je dne 25. junija v Ljubljanici (Gruberjev kanal) 6letni deček Josip Verovšek. Spodrsnilo mu je po stopnjicah in je pal v vodo ter utonil.

— **Strela** je udarila dne 24. junija pri Obrezju blizu Jesenic v krškem okraju v drevo, pod katerim je vedrilo 7 žensk. Eno je ubilo, druge je omamilo, katere so prihiteli ljudje zopet obuditi k življenju.

— **Oče sina zabodel.** 74letni vdovec Ant. Žagar iz Godič pri Kamniku in njegov 42letni sin Jože živela sta v vednem prepiru. Ko je na sv. Petra in Pavla popoludne prišel sin ves pijan domov, je začel po stari navadi razgrajati in preklinjati očeta. Oče je mirno sedel za mizo in jel kruh. Sin zavihne stol, da bi udaril po očetu, ta pa v istem trenotku zgrabi po nožu, ležečem na mizi in ga zasadi sinu v trebuh. Zaboden sin bo brezdvomno moral umreti.

— **Požar.** Dne 20. junija popoludne je treščilo v hišo Janeza Klemena na Pristavi hrenoviške župnije, je temu ubilo vola in užgalo še šesterim sosednim gospodarjem poslopja, ki so tudi vsa pogorela. Škode je do 9000 gld. Pogorelci so bili za le neznatne svote zavarovani.

— **Velik naliv** je bil v noči od 25. na 26. junija v Osilnici ob hrvatsko-kranjski meji. Silna voda je razdrla njive, vrtove in uničila vse nasade. Škoda je velika.

— **Velika povodenj v Laškem trgu na Štajarskem.** V Laškem trgu na Štajerskem je dne 25. junija bila velika povodenj. Odnesla je jeden most in v Trgu je bilo nastalo jezero, 150 metrov dolgo in 20 metrov široko.

— **Umor zaradi nesrečne ljubezni.** Minolo soboto so v Šopronju šli na sprehod tovarnarjeva soproga Šenk, njena sestra in koncipist finančnega ravnateljstva Bogdanj. Koncipist je ustrelil na sprehodu najprej gospo, potem pa sam sebe. Izvedelo se je, da je bil v gospo zaljubljen, in jo je ustrelil, ker ni marala zanj.

— **Nesreča pri požaru.** V nekem parnem mlinu pri Nandsinu na Belgijskem je te dni gorelo. Trije ljudje so zgoreli, več se jih je pa poškodovalo, jeden delavec je pa zblaznil.

— **Umrla** je dne 19. m. m. mati kitajskega cesarja.

— **Oživela.** K predsedniku okrajne skupine breslavskega društva za podporo ubožcev je prišla te dni neka deklica in s solzami v očeh pripovedovala, da jej je mati umrla, a nima niti toliko, da bi krsto kupila. Gospa je obljubila, da pride popoldan sama v dotično hišo in potrebno ukrene. Prišla je res. Našla je na tleh z neko suknjo pokrito truplo. Gospa je nekaj podarila in se poslovila. Na potu se spomni, da je pozabila listnico. Gre nazaj in najde mrtvo mater, ki je stala sredi sobe in gledala, kaj je v gospojini listnici.

— **Napaden samostan.** V Carigradu so turški vojaki napali tri nune in jih zlorabili.

— **Sleparija pri razstavi.** Madjari so bili sklenili obdarovati z zlato uro tistega, ki dopolni število jednega milijona obiskovalcev. V darilo so kupili zlato uro. Že to kaže, da se je mislilo slepariti, ker sicer bi gospodje ne bili mogli vedeti, da bode srečna obiskovalka baš ženska. Kakor se je pa pokazalo, bila je vsa stvar dogovorjena. Darilo morali so dobiti neki sedmograški obiskovalci. Število jednega milijona je bilo dopolnjeno že prejšnji dan, a se je 5000 obiskovalcev utajilo, da je dobila uro ženska, kateri je bila namenjena.

— **Poskušen samomor.** Dne 25. junija se je hotel zavdati z raztopljenimi glavicami žvepljenic 23letni mehanik v Trstu Alojzij Lukay. Zdravnik z zdravniške postaje mu je izpral želodec in ga dal prepeljati v bolnišnico. Vzrok poskušenemu samomoru je gmotna beda.

— **Strela** letos grozno gospodari. Dne 19. junija je v Neukirchenu na Dolenjem Avstrijskem udarila v hišo nekega vrtnarja. Ubila je pisočega pri mizi. Pod vrtnarjevim stanovanjem je pa strela omamila tri osebe. V sosedni vasi Willendorf je pa vsled strele zgorelo šest hiš.

— **Vjeta tatica.** Po Dunaju je že dolgo neka ženska kradla razne stvari po prodajalnicah. Sedaj so jo zasačili. Žena je nekega policijsta. Pokazalo se je pa, da je mož vedel za tatvine njegove žene in celo imel dobiček od tega. Zato so tudi njega zaprli.

— **Zblaznel kapitan.** Hannevil, kapitan norveške ladije „Competitor“ je na morju zblaznil. Jel je pretepati mornarje. Na jednega je streljal z revolverjem in ga ranil. Krmar je videč, da je kapitan zblaznil, ga ukazal prijeti. To je pa bilo težko. Kapitan je več ljudij poprej smrtno poškodoval. Ko so ga zvezali in zaprli, je prevzel poveljstvo krmar. Ladija je šla v bližnje pristanišče, ker so kapitana spravili v blaznico.

— **Smrt vsled stave.** Osemnajstletni fant v Baji L. Cjility je stavil, da bode spil devet vinskih kozarcev žganja. Izpil jih je res, a je potem mrtev obležal. Zadela ga je kap.

— **Prenarejena zvezdna ura** se imenuje façon-zlata ura, ki jo imamo na ogled Ako bi ne bili poučeni, da ni iz pravega zlata, gotovo bi jo imeli za uro iz pristnega zlata, tako lepa in efektna je. Pa ne samo vnanjost je lepa, temveč tudi znotranji deli so tako natančni, po neki novi sestavi narejeni, da sodimo, da bo ta ura kmalu jako priljubljena pri občinstvu. Prenarejene zvezdne ure od Hartford Watch Comp. razpošilja znana dunajska tvrdka Anton Rix & Bruder Dunaj II. Več se vidi v inseratu v našemu listu

Loterijske srečke.

V Brnu dne 1. julija t. l.: 77, 15, 27, 37, 6.
Na Dunaji dne 27. junija t. l.: 56, 31, 58, 47, 69.
V Gradci dne 27. junija t. l.: 51, 89, 30, 73, 35.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 27. junija 1896. Pšenica gld. 7 80 kr., rž gld. 7·— kr., ječmen gld. 6·— kr., oves gld. 7·— kr., ajda gld. 7·80 kr., proso gld. 6·60 kr., turšica gld. 5·50 kr., leča gld. 12 — kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 10 — kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

NOVO! Prenarejene zvezdne ure NOVO!

Hartford Watch Company

imajo nalog vse švicarske ure odstraniti. Prenarejena ura, katera ima povsem **novo urno sestavo**, je, kar se tiče natančnosti nedosežna. Prenarejena ura bo v umetnem ciseliranem inmasivnem façon - pokrovom razposlana **Façon zlato** je nova zlatobarvna tvarina, američanske iznajdba, in ta zlata barva ni samo zunanja ampak **skoz in skoz, in je neobčutljiva proti kislinam, kakor pravo zlato.**

Cena samo 10 gld. **Cena samo 10 gld.**

Te prenarejene ure so vsled posebne zlite kovine tako pravim zlatim uram podobne, da jih še veščaki ne morejo razločiti, tudi ne zavoljo njih umetnega dela. Mi prevzamemo za prenarejene ure od Hartford Watch Comp. popolno poroštvo, da nikoli ne zgube **pravo zlato barvo.** Cena z 3 façon zlato-pokrovi (odskočni pokrov, savonete) **samo 10 gld.**

Notranje delo prenarejene ure je tako fino in natančno, da jo vsakemu, kedor želi dobro uro imeti, najtopleje priporočamo. Vsaki uri bode priloženo 3 letno pismeno poroštvo. Vsakdo ima pravico v teku 8 dni svoj denar nazaj zahtevati, ako mu naša prenarejena ura ne dopade. Cena z façonzlatmi pokrovi le 10 gld.

Prosimo pa naše prenarejene ure od Hartford Watsch Comp. ne z enakim, toda ničvrednim izdelkom premeniti. Vsaka ura ima vtisnjeno tvrdko Hartford Watsch Comp. Razpošilja proti poštnem povzetji tvrdka za ure

Anton Rix & Bruder

Dunaj II. Praterstrasse 16.

K uram pripadajoče façonzlate verižice sportfaçon le **3 gld.**

Svarilo.

Neka dunajska tvrdka ponareja naša oznanila in ponuja zvezdne ure po 6 gld., pa so navadne Goldin ure, katere mi po 4 gld prodajamo. Vsaka ura naj se vrne, katera nima napis „**Hartford Watsch & Comp**“ na kazalu in notranjem delu, ali naj se na nas obrne, da mu k njegovi pravici pomagamo.

Krasni uzorci se pošiljajo zastonj in poštnine prosto na zasebne naročnike. Zelo obširne uzorčne knjige, kakor jih še ni bilo, dobe **krojači** nefrankovane. (20)

Blago za obleke.

Peruvien in **dosking** za visokočastito **duhovščino**, predpisano blago za **c. kr. uradniške uniforme**, za **veterance, požarne brambe, telovadce, livreje**, sukno za **biljarde** in **igralne mize, prevlake za vozove.** Največja zaloga štajerskega, koroškega in tirolskega **loden** za gospe in gospode po prvotnih tovarniških cenah in v takih izbirah, da jih 20kratna konkurenca ne zamore nadomestiti. Največja izbera ogrinal za **dame** v najmodnejših barvah, perilno blago, potne pléde od 4 do 14 gld.

Krojaške potrebščine (podvlaka, gumbe, šivanke, sukanec itd.) Vredno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukneno blago in ne cene cunje, ki niti niso vredne **krojaškega dela**, priporoča:

JAN. STIKAROFSKY,

v Brnu (središče avstrijske suknene trgovine).

Največja zaloga sukna v vrednosti ½ milijona goldinarjev.

Pošilja se le po povzetji.

Svarilo! Agentje in krošnarji radi prodajajo svoje malovredno blago pod imenom „Stikarofsky“. Da se takim **sleparijam** v okom pride, javim, da tem ljudem sploh svojega blaga ne prodajam.

Louis Kuhne

mejnarodni zavod (11)
za zdravljenje brez lekov in operacij v Lipsiji.

Ustanovljen 10. oktobra 1883. leta, razširjen leta 1892.

Svet in pojasnila za vse bolezni, tudi pismeno, kolikor mogoče.

V zalogi Louis Kuhne, Lipsija, Flossplatz 24, je izšlo in je za dobiti od **založnika** proti pošiljatvi denarja ali po poštnem povzetji, kakor tudi skozi vse knjigarnice:

Louis Kuhne, Novo zdravilstvo. Učna knjiga in svetovalec za zdrave in bolne, 18. nemški natis (45.000) 486 strani, 8° 1896. Cena 4 marke, vez. 5 mark. Izšlo je v 15 jezicih.

Louis Kuhne, Ali sem zdrav ali bolan? En poskus in svetovalec za vsacega. 13. nemški natis 1896. Cena 50 vinarjev. Izšlo v 9 jezicih.

Louis Kuhne, Otročja vzgoja. Varstveni klic na vse stariše, učenike in izgojitelje Cena 50 vinarjev.

Louis Kuhne, Kolera, driska in enake bolezni, njih izvir, zdravljenje brez leka in ozdravljenje. Cena 50 vinarjev.

Louis Knhne, Preiskavanje znamnjev na obrazu. Učna knjiga novega načina preiskavanja, lastna iznajdba. S veliko podobami. Cena 6 mark, eleg. vezano 7 mark.

Louis Kuhne, Naznanila ozdravljenja iz svoje skušnje. Brez zdravil in operacij s pojasnilom, 25. natis. Zastonj.

Odgovorni urednik: August Pucihar Tisk in založba: J. Blagnikovi naslednniki